

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Białe Błota na 2018 rok

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Białe Błota na rok 2018 będzie stanowił kontynuację podjętych w roku poprzednim i wcześniej działań profilaktyczno – edukacyjnych kierowanych do dzieci i młodzieży oraz do dorosłych mieszkańców Gminy Białe Błota, których celem było przeciwdziałania problemom jakie związane są z nadużywaniem napojów alkoholowych.

Program stanowi zakres działań będących jednocześnie zadaniami własnymi gminy w obszarze zagadnień społecznych, określonych w ustawie z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2016. poz. 487 ze zm.)

1. Wprowadzenie

Gwałtowne przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, jakie dokonały się w XX wieku, doprowadziły do przeobrażeń w niemal każdej sferze życia społecznego przyczyniając się do przeobrażenia starych i powstawania nowych problemów społecznych. Niektórzy socjologowie twierdzą, iż współczesne społeczeństwo produkuje znacznie więcej problemów społecznych niż społeczeństwo tradycyjne.

Problem społeczny według literatury to:

- a) **zjawisko, które jest niepożądane społecznie i kłopotliwe** ze względu na natężenie, częstotliwość występowania, zasięg, charakter następstw,
- b) **porusza znaczną część społeczeństwa** - kłopotliwa kwestia musi zaistnieć w świadomości społecznej i uzyskać krytyczną opinię; w ten sposób obiektywnie istniejące zjawisko przeobraża się w subiektywnie odbierany problem społeczny),
- c) **wydaje się możliwe do przezwyciężenia** - musi istnieć przekonanie, że problem można rozwiązać; zwiększa to szanse na autentyczne zaangażowanie członków zbiorowości i wypracowanie praktycznych dyrektyw służących jego eliminacji lub minimalizowaniu negatywnych skutków,
- d) **przezwycięzenie go jest możliwe poprzez działania zbiorowe** - konieczna jest nie tylko aktywność „profesjonalistów od danych problemów”, ale masowe wsparcie społeczne — uzyskane dzięki zbliżonym sposobom interpretacji zjawiska.

Nie da się ukryć, iż powszechnie dostrzegalne wśród społeczeństwa polskiego. Do problemów społecznych, które w ostatnich dekadach dają najwyraźniej znać o sobie w polskiej rzeczywistości należy zaliczyć: alkoholizm, narkomanię, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, bezradność opiekuńczo-wychowawczą oraz wykluczenie społeczne. Każdy z tych problemów wymaga odmiennego podejścia i działań specjalistów. Priorytetem w polityce społecznej staje się zatem przeciwdziałanie tego typu zagrożeniom oraz podjęcie działań prowadzących do ograniczenia izolacji społecznej oraz zwiększenie integracji społecznej grup i osób zagrożonych występowaniem wyżej wymienionych problemów. Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców.

2. Diagnoza problemów społecznych Gminy Białe Błota

Cele i ogólne założenia diagnozy społecznej dokonanej na terenie Gminy Białe Błota miała na celu ukazanie skali problemów uzależnień społecznych na terenie gminy. Zakres działań badawczych odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii:

· zidentyfikowania problemów uzależnień wśród różnych grup (dzieci, młodzieży, dorosłych mieszkańców, sprzedawców),

- zidentyfikowania przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe,
- określenie skali oraz zakresu problemów uzależnień,
- zidentyfikowania skutków występujących problemów,
- pokazanie rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków.

Problematyka badania Zakres prac badawczych odnosił się do zdiagnozowania następujących problemów:

· **Problemu alkoholowego (alkoholizmu)** – według WHO to „wszelki sposób picia, który wykracza poza miarę tradycyjnego i zwyczajowego spożycia albo poza ramy obyczajowego, przyjętego w całej społeczności, picia towarzyskiego bez względu na czynniki, które do tego prowadzą”². Problem alkoholowy jest jednym z najpoważniejszych i najpowszechniejszych problemów społeczeństwa polskiego, w związku z tym tej kwestii poświęcono najwięcej miejsca w niniejszej diagnozie.

· **Problemu narkotykowego (narkomania)** – według ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii, narkomania to: „stałe lub okresowe używanie w celach niemedycznych środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnieni od nich”. W niniejszym raporcie zwrócono uwagę przede wszystkim na następujące kwestie związane z owym zjawiskiem: rozpowszechnienie i dostępność narkotyków oraz dopalaczy, skala problemu wśród dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej na terenie miasta;

· **Problemu nikotynowego (nikotyzm)** – jest zjawiskiem, które polega na regularnym zażywaniu tytoniu, w skład którego wchodzi nikotyna – silna trucizna oraz szereg innych substancji, które wykazują negatywny wpływ na nasz organizm. Niniejsza diagnoza ma na celu ukazanie skali uzależnienia oraz dostępności dla dzieci i młodzieży szkolnej na terenie miasta, a także skali problemu wśród dorosłych mieszkańców gminy Białe Błota,

· **Zjawisko przemocy na terenie szkoły oraz domu** – Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Niniejsza diagnoza ukazuje skale, przyczyn oraz rodzaju problemu.

· **Uzależnienia behawioralne** – niezwiązane z zażywaniem substancji psychoaktywnych. W niniejszym badaniu zwrócono uwagę przede wszystkim na uzależnienia związane z komputerem i Internetem. Jest to coraz bardziej popularny rodzaj uzależnień, w związku z tym niniejsza diagnoza porusza również te kwestie.

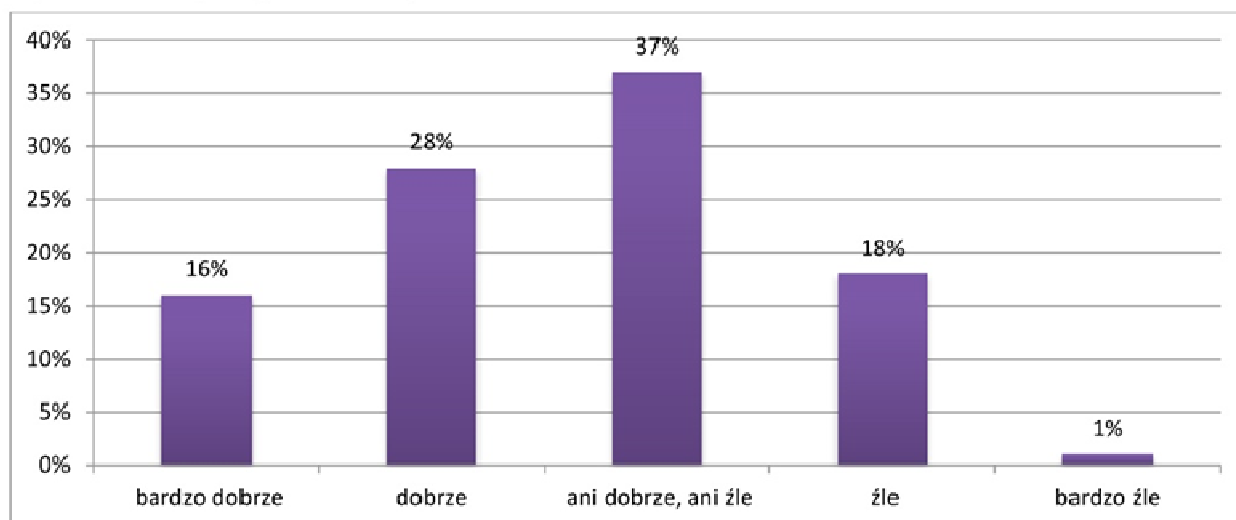
3. Dane z przeprowadzonych badań

Ideą przyświecającą realizacji niniejszego badania było poznanie opinii oraz postaw względem wybranych problemów społecznych: problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego, problemu przemocy, uzależnienia od komputera i Internetu, a także oszacowanie skali występowania tych zjawisk w badanej gminie:

Dorośli mieszkańcy Gminy Białe Błota

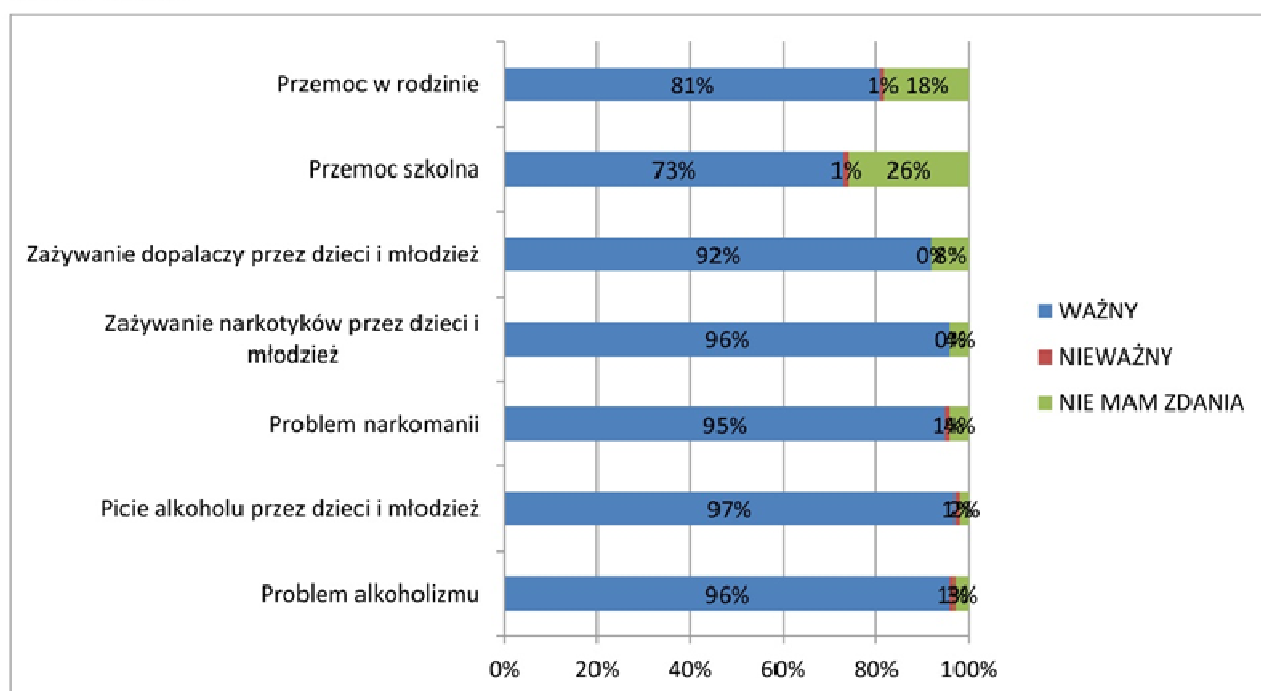
W badaniu dotyczącym diagnozy problemów społecznych wzięło udział 100 dorosłych mieszkańców gminy. Wśród nich, 49% badanej próby stanowiły kobiety, zaś 51% mężczyźni. 28% badanej próby stanowiły osoby w wieku 26 – 35 lat, co czwarty ankietowany miał od 36 do 45 lat, 15% to osoby w wieku 46 – 55 lat, 13% to osoby powyżej 65 roku życia, a 10% badanej próby stanowiły osoby do 25 roku życia oraz osoby w wieku 56 – 65 lat.

Wyk.6. Ocena sytuacji materialnej

Pierwszy blok pytań skierowanych do dorosłych mieszkańców dotyczył zainteresowania mieszkańców sytuacją społeczną miasta oraz postrzegania przez nich wybranych problemów społecznych występujących na terenie Białych Błot. Respondenci mieli ustosunkować się do wybranych kwestii poprzez ocenę ich ważności. W ankiecie wyjaśniono, że problem ważny istnieje i wymaga wzmoczonych działań ze strony odpowiednich instytucji, problem nieważny nie wymaga podejmowania działań. Z zebranych danych wynika, że wymienione problemy społeczne nie są obojętne dla mieszkańców biorących udział w badaniu. **Najistotniejszym problemem wydaje się dla nich picie alkoholu przez dzieci i młodzież (97%), problem alkoholizmu (96%), zażywanie narkotyków przez dzieci i młodzież (96%), problem narkomanii (95%), zażywanie dopalaczy przez dzieci i młodzież (92%) oraz przemoc w rodzinie (81%) i przemoc szkolna (73%).**

Wyk. Jak ocenia Pan/i istotność wymienionych problemów społecznych w swoim zamieszkanu?

Pierwszym, diagnozowanym problemem społecznym w Białych Błotach był problem alkoholowy.

Ankietowanych poproszono o wskazanie jak często piją alkohol. Niepokojący jest fakt, iż aż 4% respondentów przyznała, że spożywa alkohol codziennie, zaś 10% ankietowany robi to kilka razy

w tygodniu. Kilka razy w miesiącu alkohol spożywa 20% osób, zaś kilka razy w roku 25%. Należy zwrócić uwagę, iż 41% osób przyznało, że nie pije w ogóle alkoholu. Analizując popularność napojów alkoholowych wśród dorosłych mieszkańców gminy Białe Błota, można zauważyć, iż piwo oraz wódka (54%) to najczęściej wybierane alkohole. Mieszkańcy sięgają również po wino (30%), nalewki (11%), likiery (5%) oraz inne alkohole (8%).

Mieszkańcy sięgają po alkohol przede wszystkim dla towarzystwa (65%) oraz by złagodzić stres (35%) i dla lepszej zabawy (30%). W dalszej kolejności ankietowani wymieniali następujące powody: by zapomnieć o problemach (17%), pod wpływem znajomych (17%), bez konkretnego powodu (12%) oraz by zmniejszyć objawy kaca (2%).

Respondenci najczęściej spożywają alkohol u znajomych (59%) oraz w domu (56%) i kawiarni/restauracji/pubie (42%). 8% osób spożywa alkohol na świeżym powietrzu, zaś 3% osób pod sklepem.

Bardzo niepokojący jest fakt, że jedynie 87% ankietowanych przyznało, że nigdy nie wykonywało swoich obowiązków pod wpływem alkoholu. 11% respondentów oświadczyło, iż zdarzało mu się to rzadko, 2% zdarzało się to czasami.

Analizując problem prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu, można zauważyć, iż w gminie Białe Błota również jest on obecny, jednak jego skala nie przybiera dużych rozmiarów. 4% ankietowanych wskazało, iż raz zdarzyło im się prowadzić pojazd pod wpływem alkoholu, zaś 1% osób zdarza się to sporadycznie oraz 1% zdarza się to często

Jednak jedynie co piąty ankietowany uważa, że w Białych Błotach nie dochodzi do sytuacji jazdy pod wpływem alkoholu. Blisko połowa osób sądzi, iż takie sytuacje zdarzają się rzadko, co czwarty respondent jest zdania, iż jazda pod wpływem alkoholu zdarza się czasami. Niepokojący jest fakt, iż 3% osób przyznało, iż takie sytuacje zdarzają się czasami, a 2% uważa, iż zdarzają się one bardzo często.

Dodatkowo, 31% respondentów sądzi, iż w Białych Błotach możliwy jest zakup alkoholu przez osoby nietrzeźwe. 10% osób jest natomiast przeciwnego zdania, a 59% ankietowanych nie ma wiedzy na ten temat.

Mieszkańcy uważają również, iż także osoby nieletnie mogą kupić alkohol na terenie gminy – taką odpowiedź wskazało 28% osób. Natomiast 12% ankietowanych jest przeciwnego zdania, a 60% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Dobrą informacją jest jednak fakt, iż większość respondentów przyznała, iż nigdy nie była świadkiem zakupu alkoholu przez osobę nieletnią. Jednak co czwarty ankietowany widział taką sytuację kilka razy, a 14% widuje ją często.

Większość mieszkańców uważa, że alkohol pity przez kobiety w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka – taką opinię wyraziło 87% ankietowanych mieszkańców. Natomiast 5% osób sądzi, że alkohol nie ma wpływu na rozwój dziecka. 8% ankietowanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie, co wskazywać może, iż nie mają oni dostatecznej wiedzy na temat konsekwencji spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży.

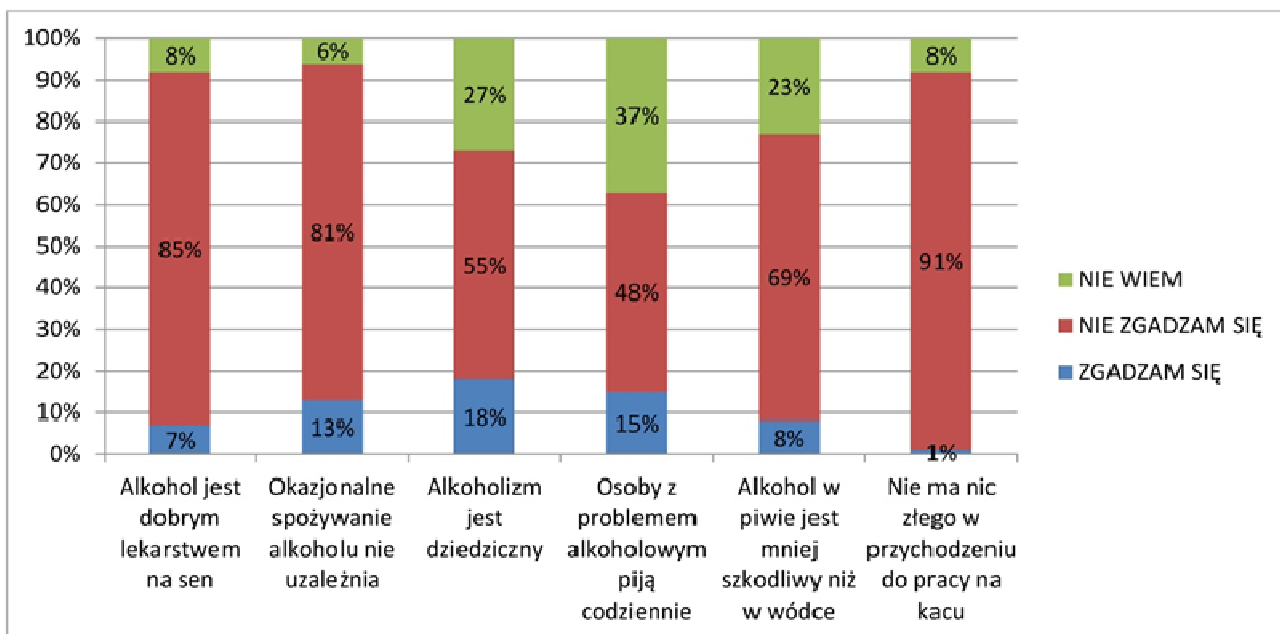
Dodatkowo, 4% ankietowanych widziało kobiety w ciąży spożywające alkohol na terenie gminy, zaś blisko połowa ankietowanych (44%) nie wie, czy widział takie sytuacje w mieście. Dane te pokazują, iż problem spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży jest obecny na terenie miasta i należy zwrócić na niego szczególną uwagę przy planowaniu działań profilaktycznych

Większość ankietowanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie (35%). Natomiast zdaniem 34% osób, spożycie alkoholu w gminie Białe Błota jest mniej więcej na stałym poziomie, zaś zdaniem 29% osób w przeciągu ostatnich lat wzrosło. Jedynie 2% ankietowanych uważa, że obecnie pije się mniej niż dawniej.

Celem sprawdzenia wiedzy mieszkańców dotyczącej problemu alkoholowego poproszono ich o ustosunkowanie się do kilku wybranych stwierdzeń. Niepokojący jest fakt, iż 7% osób uważa, że alkohol jest dobrym lekarstwem na sen, a także fakt, iż 13% ankietowanych sądzi, że okazjonalne spożywanie alkoholu nie uzależnia. Dodatkowo 18% respondentów uważa, że alkoholizm jest dziedziczny oraz 8% osób sądzi, że alkohol w piwie jest mniej szkodliwy niż w wódce. Poza tym, 1% ankietowanych uważa, że nie ma nic złego w przychodzeniu do pracy na kacu, a 15%, że osoby problemem alkoholowym piją

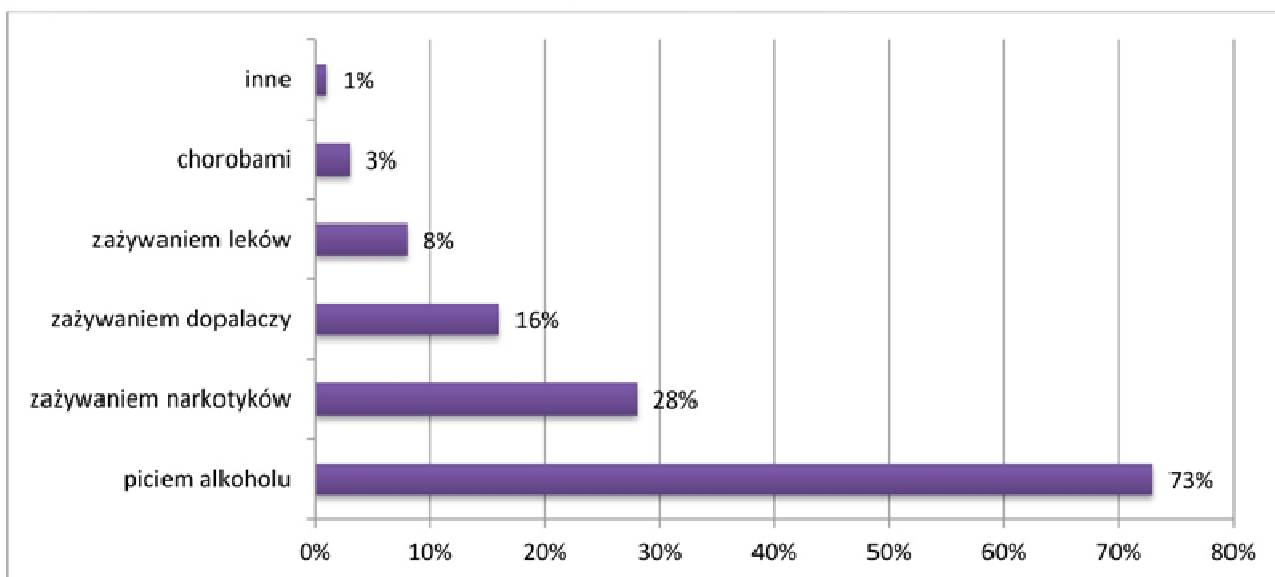
codziennie. Dane te pokazują, że mieszkańcy nie posiadają zbyt dużej wiedzy na temat konsekwencji sięgania po alkohol, a także problemu alkoholowego.

TAB. Proszę ocenić czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami.

Zdaniem mieszkańców, bezpośrednią przyczyną występowania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Białe Błota ma picie alkoholu (73%). W dalszej kolejności wymieniano natomiast: zażywanie narkotyków (28%) i zażywanie dopalaczy (16%), zażywanie leków (8%) oraz choroby (3%).

TAB. Czy Pana/i zdaniem problem przemocy domowej związany jest z:

Dzieci i młodzież na terenie Gminy Białe Błota

W badaniu diagnozującym problemy społeczne w gminie Białe Błota wzięło udział 218 uczniów, w tym 127 uczniów szkoły podstawowej oraz 91 uczniów gimnazjum. W przypadku uczniów podstawówki 54% ankieterowanych stanowili chłopcy, zaś 46% dziewczynki. W przypadku uczniów szkoły gimnazjalnej, większość stanowiły dziewczynki – 51%. Najliczniejszą grupę respondentów stanowili uczniowie klasy V (54%). 28% próby to uczniowie klasy VI, zaś 18% uczniowie klasy IV. W szkole gimnazjalnej, w ankieterowaniu wzięli udział uczniowie klasy II (57%) oraz klasy III (43%).

Problem alkoholowy z perspektywy dzieci i młodzieży

Badanie miało na celu oszacowanie skali zjawiska problemu alkoholowego wśród najmłodszych mieszkańców oraz sprawdzenie wiedzy uczniów dotyczących problemu alkoholowego. Pytania zadawane uczniom młodszym i starszym czasem różniły się od siebie, co miało na celu dostosowanie pytania do wiedzy i doświadczeń odbiorców.

Na początek uczniom gimnazjum zadano pytanie, czy ich zdaniem ich rówieśnicy piją alkohol. Zdaniem 57% uczniów, ich rówieśnicy sięgają po alkohol, przeciwnego zdania jest jedynie 14% osób, zaś brak wiedzy na ten temat zadeklarowało 24% ankietowanych gimnazjalistów

Następnie uczniów szkoły podstawowej zapytano, czy próbowali kiedykolwiek sięgać po alkohol. Większość osób przyznała, iż taka sytuacja nigdy im się nie zdarzyła. Niepokojący jest jednak fakt, iż 7% uczniów młodszego przyznało się do kontaktu z alkoholem.

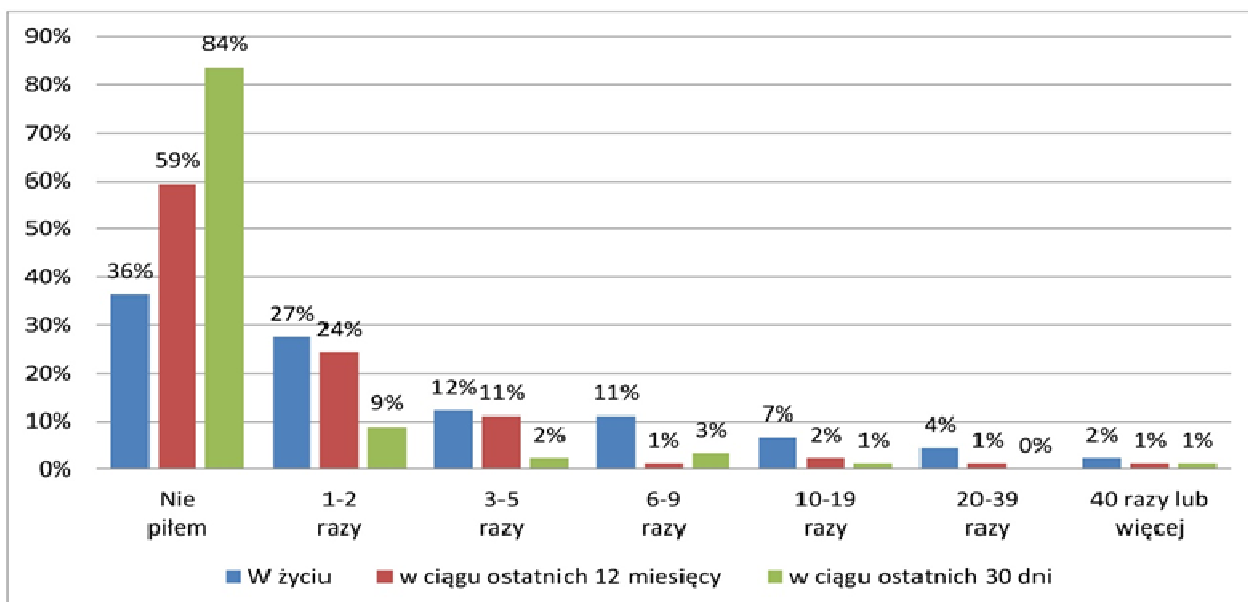
Uczniowie szkoły podstawowej, w większości przyznali, iż sięgali po alkohol jedynie raz (58%) oraz dwa razy (42%). Co istotne, żaden uczeń nie sięgał po alkohol wielokrotnie.

W pierwszym pytaniu skierowanym do gimnazjalistów poproszono uczniów o wskazanie częstotliwości sięgania przez nich po napoje alkoholowe. Udzielając odpowiedzi mieli się oni odnieść do trzech okresów: całego życia, ostatniego roku oraz ostatniego miesiąca. 36% respondentów przyznała, że nigdy w życiu się nie sięgali po napoje alkoholowe. 1-2 razy robiło to 27% uczniów, 3-5 razy 12%, a 6-9 razy 11% uczniów. Do picia alkoholu od 10 do 19 razy w życiu przyznało się 7% osób, od 20 do 39 razy 4% uczniów, a 40 razy i więcej alkohol piło 2% osób.

W przeciągu ostatnich 12 miesięcy 59% uczniów nie spożywało w ogóle alkoholu. 24% osób w ciągu ostatnich 12 miesięcy piło 1 – 2 razy alkohol, 11% piło od 3 do 5 razy, 1% uczniów 6-9 razy, 2% osób 10 - 19 razy, 1% uczniów 20 – 39 razy, oraz 40 i więcej razy 1% gimnazjalistów.

Spożywanie alkoholu w przeciągu ostatniego miesiąca pokazuje skalę problemu alkoholowego wśród uczniów. W ostatnim miesiącu picie alkoholu zadeklarowało 14% respondentów, w tym 1-2 razy piło 9% osób, 3-5 razy 2%, 6 – 9 razy 3%, 10 – 19 razy 1% oraz 40 i więcej razy 1% uczniów. Dane te pokazują, iż ci uczniowie nadużywają alkohol. Jest to bardzo niepokojące i wymaga podjęcia działań ze strony nauczycieli oraz rodziców.

TAB. Ile razy (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się Pić jakiś alkohol tzn. piwo, wino, wódkę lub inny napój spirytusowy?

Celem sprawdzenia częstotliwości upijania się przez uczniów, poproszono i wskazanie jak często zdarzyło im się upić jakimś napojem alkoholowym. Odpowiedzi udzielano w odniesieniu do trzech okresów: ciągu całego życia, ostatniego roku i ostatniego miesiąca. 78% uczniów przyznało, iż nigdy w życiu się nie upiło. 1-2 razy zdarzyło się to 19% respondentów, 3-5 razy 1% respondentów, 6-9 1% osób oraz 40 i więcej razy zdarzyło się to także 1% gimnazjalistów. Analizując częstotliwość upijania

się w przeciągu ostatniego roku można zauważyć, że znacznie więcej osób nie spożywało w tym czasie alkoholu – taką odpowiedź zadeklarowało 93% uczniów. 1-2 razy w roku upiło się 3% osób, 3-5 razy 1%, a 6-9 razy 2%. W przeciągu ostatniego miesiąca 5% uczniów upiło się napojem alkoholowym. 3% z nich zdarzyło się to 1-2 razy w miesiącu, 6-9 razy 1% oraz 10–19 razy 1% uczniów. Dane te pokazują, iż problem alkoholowy wśród gimnazjalistów nie jest bardzo widoczny.

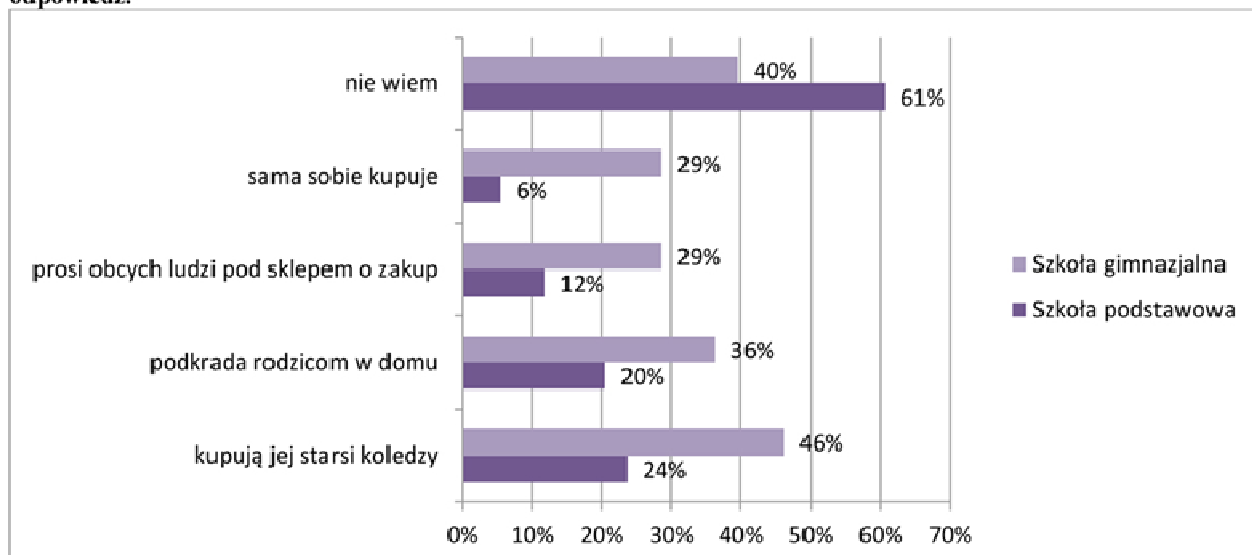
Uczniowie, którzy mieli już kontakt z alkoholem przyznają, iż po raz pierwszy próbowali ten substancji w wieku 11 -13 lat (58%) oraz w wieku 8-10 lat (33%) i poniżej 8 roku życia (8%). Uczniowie gimnazjum, którzy zadeklarowali spożywanie alkoholu, najczęściej swój pierwszy kontakt z tą substancją mieli w wieku 11-13 lat oraz 14 – 16 lat – taką odpowiedź wskazało 39% uczniów. Natomiast 12% uczniów swój pierwszy kontakt z alkoholem miało w wieku 8-10 lat, a 10% w wieku 17 i więcej lat. Niepokojący jest fakt, iż 12% uczniów przyznało, iż spożywało alkohol po raz pierwszy w wieku poniżej 8 lat.

Następnie uczniów zapytano jaki rodzaj alkoholu piją najczęściej. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, uczniowie, którzy sięgają po alkohol najczęściej wybierają: szampana (50% uczniów młodszych i 30% uczniów starszych) oraz piwo (33% uczniów podstawówki i 29% gimnazjalistów). Gimnazjaliści wskazywali również na: likier, nalewki (18%), wódkę (10%) oraz wino (8%). Uczniowie szkoły podstawowej najczęściej sięgają pierwszy raz po alkohol w czasie uroczystości rodzinnych (33%). Jest to niezwykle niepokojące, ponieważ wskazuje, iż rodzice nie zdają sobie sprawy z konsekwencji spożywania alkoholu przez osoby nieletnie. Dodatkowo uczniowie wskazywali, że pierwszy raz po alkohol sięgali: w domu pod nieobecność rodziców (25%), ze znajomymi na podwórku (17%) oraz w czasie imprezy towarzyskiej (4%). 17% uczniów wskazało również odpowiedź inne, jednak nie podając konkretnych okoliczności.

Dodatkowo uczniów gimnazjum poproszono o wskazanie powodów sięgania po alkohol. Z otrzymanych odpowiedzi wynika, iż preferencje smakowe (31%) oraz ciekawość (29%) i brak konkretnego powodu (27%) to główne powody sięgania po alkohol przez młodzież. W dalszej kolejności wskazywano na: chęć lepsze zabawy (21%), towarzystwo (21%) oraz inne powody (21%), by zapomnieć o problemach (15%), z nudy (13%), by złagodzić stres (10%), pod wpływem znajomych (10%) oraz, aby zmniejszyć objawy kaca (2%). Dodatkowo uczniów, którzy mieli już kontakt z alkoholem zapytano, czy ich rodzice wiedzą o tym fakcie. Co ciekawe, połowa uczniów szkoły podstawowej przyznała, iż ich rodzice wiedzą o spożywaniu przez nich alkoholu. Zaś w przypadku gimnazjalistów, 48% z nich uważa, że ich rodzice są świadomi faktu, iż spożywają oni alkohol. Niepokojący jest fakt, iż zdaniem uczniów obu szkół, rodzice nie reagują na informację o spożywaniu alkoholu przez dzieci – taką odpowiedź wskazało 75% uczniów szkoły podstawowej oraz 40% gimnazjalistów. Dodatkowo, 28% uczniów starszych przyznało, iż ich rodzice zareagowali na ten fakt, denerwowali się i wyznaczali karę, zaś 5% rodziców przeprowadziło rozmowę ze swoimi dziećmi. Dane te pokazują, iż rodzice często ignorują fakt spożywania alkoholu przez dzieci. Być może wynika to z braku wiedzy na temat konsekwencji spożywania alkoholu przez nieletnich 6% uczniów szkoły podstawowej oraz 13% uczniów gimnazjum przyznało, że w ich domu istnieje problem nadużywania alkoholu. Jak wynika z opinii uczniów młodszych, w ich rodzinach najczęściej alkohol nadużywa ojciec (50%), matka (21%) oraz brat, babcia i dziadek (7%). 43% uczniów wskazało również na inne osoby. Natomiast uczniowie gimnazjum wskazywali na: dziadka (25%), matkę (13%), babcię, tatę i siostrę (6%). 63% uczniów starszych wskazała na inne osoby.

Ankietowani przyznawali, że ich rówieśnicy zdobywają alkohol dzięki starszym kolegom (46% uczniów gimnazjum oraz 24% uczniów szkoły podstawowej), podkradając rodzicom (36% uczniów młodszych i 20% uczniów starszych), a także prosząc obcych ludzi pod sklepem (29% uczniów starszych i 12% uczniów młodszych). Niepokojący jest fakt, iż 6% młodszych uczniów oraz 29% uczniów starszych przyznało, iż kupuje alkohol samodzielnie. Wskazuje to na zbyt duże przyzwolenie społeczne na spożywanie alkoholu przez osoby nieletnie.

Wyk. 70. Jak młodzież w Twojej okolicy może zdobyć alkohol? Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

4. Wnioski i rekomendacje

Dokonując analizy otrzymanego materiału statystycznego należy stwierdzić, że Gmina Białe Błota boryka się z problemami społecznymi jednak ich skala **nie jest na rażąco wysokim poziomie**.

Przeprowadzenie badania oraz analiza zebranych ankiet umożliwiła:

- Rozpoznanie sytuacji dorosłych mieszkańców, ich opinie i postawy względem wybranych zjawisk i zagrożeń społecznych.
- Zapoznanie się z problemami uczniów szkoły podstawowej i gimnazjalnej, szczególnie ich postaw i doświadczeń związanych z wybranymi zagrożeniami społecznymi oraz uzależnieniami, a także poczucia bezpieczeństwa.
- Zaznajomienie się z doświadczeniami sprzedawców alkoholu na temat wybranych zjawisk, szczególnie związanych z problemem alkoholu, narkotyków lub dopalaczy oraz przemocy.

Poniżej znajduje się podsumowanie wniosków z badania diagnozującego problemy społeczne na terenie gminy Białe Błota wraz z rekomendacjami co do dalszych działań profilaktycznych skierowanych do mieszkańców gminy oraz instytucji, których celem jest profilaktyka.

· Działania profilaktyczne na terenie gminy powinny mieć charakter długofalowy i różnorodny. Nie powinny one ograniczać się jedynie do środowiska szkoły – uczniów i nauczycieli, ponieważ przyniosą wtedy znacznie mniejsze efekty. Zdecydowanie korzystnym działaniem jest edukowanie mieszkańców poprzez różnego rodzaju akcje ulotkowe lub plakatowe oraz kierowanie działań do młodszych uczniów w celu kształtowania prawidłowych postaw oraz świadomości względem istniejących zagrożeń społecznych.

· Istotne jest kontynuowanie prowadzonych działań profilaktycznych i edukacyjnych na terenie gminy, które obejmują wszystkie grupy mieszkańców. Należy podkreślić, że skuteczne rozwiązywanie problemów przemocy domowej, alkoholizmu, narkomanii zależy nie tylko od podmiotów i instytucji, które działają w tym zakresie, lecz także od społeczności lokalnej. Planowane działania powinny polegać przede wszystkim na dostarczaniu informacji o możliwych formach poszukiwania pomocy oraz funkcjonujących w tym zakresie instytucjach. Kluczową rolę mogą odgrywać instytucje cieszące się dużym zaufaniem wśród mieszkańców np. służby porządkowe.

· Rekomenduje się zwrócenie szczególnej uwagi na wsparcie kadry pracującej w instytucjach pomocowych, szczególnie w zakresie rozwijania ich kompetencji i umiejętności w zakresie nowoczesnych form pomocy pracy z rodzinami borykającymi się z problemem przemocy, uzależnieniem od alkoholu lub narkotyków. Profesjonalna pomoc pomoże zmniejszyć skutki związane z występowaniem przemocy w rodzinie na poziomie rodzinny, jak i społeczności lokalnej.

· Inną formą działań korzystnie wpływających na poprawę skuteczności i efektywności prowadzonych działań profilaktycznych jest inicjowanie współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze uzależnień, oprócz podnoszenie kompetencji i kwalifikacji kadry specjalistów rekomenduje się również angażowanie tych podmiotów w prowadzone kampanie społeczne i działalności edukacyjne na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom. Związane z występowaniem przemocy w rodzinie na poziomie rodziny, jak i społeczności lokalnej.

· Specjalistycznym wsparciem powinni zostać objęci mieszkańcy oraz rodziny borykające się z problemem alkoholowym. Alkoholizm oraz przemoc domowa to jedne z ważniejszych problemów społecznych, które dotyczą gminę w opinii jej mieszkańców. Na występowanie przemocy domowej wskazują również informacje udzielone od dzieci i młodzieży szkolnej. Rodzinom z problemem alkoholowym powinny zostać zaproponowane warsztaty lub spotkania, podczas których mogliby uzyskać wsparcie i wzmacniać swój autorytet wychowawczy pod okiem psychologów. Z kolei, na terenie gminy może zostać przeprowadzona lokalna kampania uwrażliwiająca na szkodliwość alkoholu oraz zachęcająca do ograniczenia jego nadmiernego spożywania.

· Część zagrożeń społecznych często współwystępuje z problemem ubóstwa, dlatego też istotne jest podejmowanie działań zapobiegających wykluczeniu społecznemu z powodu trudnej sytuacji materialnej mieszkańców. W tym celu rekomenduje się inicjowanie współpracy podmiotów rynku pracy na rzecz wspierania osób bezrobotnych, podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz kompetencji społecznych umożliwiających mobilność pracowników np. poprzez aktywną współpracę z lokalnymi pracodawcami w zakresie pośrednictwa pracy oraz wspierania osób bezrobotnych w wdrożeniu do pracy.

· Dane uzyskane dzięki badaniu młodzieży szkolnej pokazały, że na problem alkoholowy narażeni są nie tylko uczniowie szkoły gimnazjalnej, lecz również uczniowie szkoły podstawowej. Spośród nich znaczący odsetek deklaruje, że młodzież w ich wieku spożywa napoje alkoholowe. Młodzi ludzie najczęściej sięgają po alkohol w dla towarzystwa oraz z ciekawości, a także ponieważ lubią jego smak, wskazuje to na potrzebę działań profilaktycznych skierowanych do uczniów, które mogłyby im uświadomić negatywne konsekwencje (nawet okazynego) spożywania alkoholu w młodym wieku.

· Zebrane dzięki badaniu odpowiedzi wskazują, że dzieci i młodzież pije alkohol przede wszystkim w domu, gdzie powinna znajdować się pod opieką osób dorosłych. Dane te są niepokojące i wskazują na potrzebę zwiększenia świadomości rodziców lub opiekunów w zakresie konsekwencji spożywania alkoholu przez osoby niepełnoletnie. Celem tego typu działań profilaktycznych powinna być próba zaangażowania rodziny w przeciwdziałanie problemom alkoholowych wśród osób nieletnim oraz edukacja nt. uzależnień.

· Uczniowie szkół oceniają, że zdobywanie alkoholu na terenie gminy jest możliwe, co tyczy się również pozostałych substancji takich jak narkotyki, dopalacze oraz papierosy. Jest to sygnał dla Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, by zwiększyła kontrolę punktów sprzedaży alkoholu, w celu eliminacji miejsc, gdzie osoby niepełnoletnie mogą dokonać zakupu tego rodzaju napojów. Młodzież zdobywa alkohol za pośrednictwem starszych kolegów, którzy dokonują za nich zakupu napojów alkoholowych lub prosi o pomoc obcych ludzi znajdujących się w pobliżu sklepu. Nacisk powinien być również na każdorazowe sprawdzanie dowodu osobistego młodych klientów w razie próby zakupu alkoholu lub papierosów, ponieważ jak wykazały informacje uzyskane od sprzedawców, nie jest to normą.

· Wzmocnienie integracji społeczności lokalnych na rzecz wspierania rodzin borykających się z różnymi problemami społecznymi, w tym zagrożenia przemocą, alkoholizmem, narkomanią. Wyrównywanie szans może zostać przeprowadzone w różnorodny sposób, m.in. opracowanie programów profilaktycznych przeciwdziałających problemem społecznym w rodzinach, wspieranie i rozwój poradnictwa rodzinnego lub wspieranie rodzin i form zastępczych w opiece nad dzieckiem. Działanie to znajduje uzasadnienie w fakcie, iż to rodzina jest podstawową komórką społeczną i to od jej kondycji zależy rozwój psychospołeczny dzieci i młodzieży.

· Współpraca z mediami jest ważnym elementem budowania społecznego poparcia dla działań w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz edukacji społecznej.

5. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie Gminy Białe Błota.

Cele strategiczne programu:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacji dla osób uzależnionych od alkoholu z terenu Gminy Białe Błota.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży – w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczęszczających w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

5. Ograniczeniu dostępności zakupu alkoholu na terenie Gminy Białe Błota

Zadania do realizacji

I. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacji dla osób uzależnionych od alkoholu z terenu Gminy Białe Błota.

- 1) prowadzenie terapii z osobami współuzależnionymi i uzależnionymi oraz rozszerzenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego,
- 2) przeprowadzanie wywiadów środowiskowych oraz rozmów merytoryczno-interwencyjnych z osobami nadużywającymi napojów alkoholowych oraz członkami ich rodzin,
- 3) kierowanie osób wobec, których istnieje uzasadnione podejrzenie o nałogowy alkoholizm na badanie przez biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu (psycholog, psychiatra)- oraz finansowanie tych badań,
- 4) występowanie z wnioskiem do Sądu o zobowiązanie poddania się leczeniu odwykowemu w stacjonarnym lub niestacjonarnym zakładzie leczenia odwykowego i wnoszenie opłaty od wniosków,
- 5) wspieranie pracy i współpraca z grupą AA
- 6) zwiększenie dostępności materiałów profilaktycznych (ulotek, plakatów) w miejscach publicznych,
- 7) współpraca w zakresie dostępności placówek służby zdrowia dla osób uzależnionych i członków rodzin współuzależnionych od alkoholu,
- 8) finansowanie udziału w szkoleniach, konferencjach, sympozjach i innych form związanych z podnoszeniem kwalifikacji ludzi pracujących na rzecz uzależnionych od alkoholu i ich rodzin,
- 9) wspieranie środowisk samopomocowych,
- 10) działania na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwym kierowcom.

II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

- 1) działalność Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego przy GOPS Białe Błota dla ofiar przemocy, członków rodzin osób z problemem alkoholowym oraz osób uzależnionych,
- 2) finansowanie telefonu NIEBIESKA LINIA
- 3) podejmowanie interwencji prawno-administracyjnych wobec przemocy i innych dysfunkcji rodziny powodowanych przez nadużywanie alkoholu,
- 4) finansowanie działalności świetlicy Socjoterapeutycznej „Małgosia „ w Cielu przy GOPS Białe Błota,
- 5) finansowanie udziału w szkoleniach, konferencjach, sympozjach i innych form związanych z podnoszeniem kwalifikacji ludzi pracujących na rzecz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie osób uzależnionych od alkoholu,
- 6) zwiększenie dostępności materiałów profilaktycznych (ulotek, plakatów) w miejscach publicznych w zakresie przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie spowodowanym nadmiernym piciem alkoholu,
- 7) organizowanie wypoczynku letniego z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży pochodzącej z rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu,

- 8) wspieranie i finansowanie programów edukacyjno – wychowawczych z elementami profilaktyki uzależnień realizowanych na terenie Gminy Białe Błota,
- 9) tworzenie oraz wspieranie działalności nowych punktów zajęć pozalekcyjnych, w których odbywać się będą zajęcia z profilaktyki uzależnień oraz zajęcia z elementami socjoterapii.

III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych , w szczególności dla dzieci i młodzieży – w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczęszczających w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

1) Działania profilaktyczne podejmowane wobec dzieci i młodzieży

§finansowanie działalności świetlicy Socjoterapeutycznej „Małgosia „ w Cielu przy GOPS Białe Błota,

§finansowanie i wspomaganie programów profilaktycznych realizowanych w przedszkolach, szkołach oraz innych placówkach zajmujących się profilaktyką na terenie Gminy Białe Błota,

§zakup materiałów profilaktycznych dla przedszkoli, szkół oraz innych placówek zajmujących się profilaktyką, w szczególności publikacji multimedialnych, nagrody w konkursach o tematyce profilaktycznej,

§finansowanie spektakli, koncertów oraz warsztatów profilaktycznych realizowanych w przedszkolach i szkołach,

§organizowanie konkursów, zawodów sportowych, wystaw, festynów, itp. promujących zdrowy styl życia bez nałogów w szczególności w zakresie profilaktyki alkoholowej,

§wspieranie działań na rzecz tworzenia warunków do powstania alternatywnych miejsc pozaszkolnych spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży z terenu gminy Białe Błota,

§dofinansowanie lokalnych imprez okolicznościowych z elementami profilaktyki dla mieszkańców gminy Białe Błota,

§organizacja i finansowanie „Gminnego Tygodnia Profilaktyki”

§wdrażanie programów profilaktyczno-interwencyjnych dla młodzieży upijającej się,

§działania na rzecz dożywiania dzieci i młodzieży uczestniczących w programach opiekuńczo wychowawczych i socjoterapeutycznych,

§wspieranie działań mających na celu edukację rodziców i wychowawców w zakresie promowania i utrzymania abstynencji wśród młodzieży,

2) Działania profilaktyczne podejmowane wobec dorosłych mieszkańców gminy Białe Błota

§finansowanie szkoleń z zakresu profilaktyki przeciwdziałaniu alkoholizmowi dla wszystkich osób, realizujących Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

§realizacja programów profilaktycznych dla rodziców i aktywna współpraca z nimi w tym obszarze

§działania edukacyjne skierowane do sprzedawców napojów alkoholowych,

§tworzenie i prowadzenie stałego interaktywnego systemu informacji o działaniach podejmowanych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,

§prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych związanych z profilaktyką uzależnień a w szczególności z alkoholizmem

§prowadzenie działań edukacyjnych z wykorzystaniem materiałów edukacyjnych o charakterze profilaktycznym,

§edukacja lokalnych decydentów i radnych w zakresie wagi i skali problematyki alkoholowej,

§monitorowanie skali problemów alkoholowych w środowisku lokalnym

IV. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

- 1) wspieranie i finansowanie działalności świetlicy Socjoterapeutycznej „Małgosia „ w Cielu przy GOPS Białe Błota,
- 2) dofinansowanie zajęć sportowych z elementami profilaktyki w klubach sportowych,
- 3) doposażenie placówek leczenia odwykowego, z których korzystali mieszkańcy gminy Białe Błota
- 4) zakup materiałów edukacyjnych dla pacjentów i terapeutów w placówkach leczenia odwykowego, z których korzystali mieszkańcy gminy Białe Błota,
- 5) wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych realizujących zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych,
- 6) zakup literatury fachowej, pomocy dydaktycznych na potrzeby instytucji prowadzących działalność profilaktyczno-wychowawczą.

V. Ograniczeniu dostępności zakupu alkoholu na terenie Gminy Białe Błota

- 1) Ograniczenie dostępności alkoholu na terenie gminy Białe Błota poprzez:

§wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 4,5 % przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży zgodnie z limitem,

§przestrzeganie zasad usytuowania na terenie Gminy miejsc sprzedaży napojów alkoholowych i zasad sprzedaży tych napojów,

§cofnięcie zezwolenia podmiotowi prowadzącemu sprzedaż napojów alkoholowych w przypadku nie przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi - odpowiedzialny za realizację: Wójt Gminy.

- 2) Prowadzenie kontroli przestrzegania zasad handlu napojami alkoholowymi obejmuje:

§przestrzeganie warunków działalności określonych w zezwoleniu na sprzedaż napojów alkoholowych,

§prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej podmiotów gospodarczych posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych,

§kontrolę zgodności danych podawanych w oświadczeniach o wartości sprzedaży napojów alkoholowych,

§kontrolę, czy popełniono przestępstwo w celu osiągnięcia korzyści majątkowych przez osobę odpowiedzialną za działalność podmiotu gospodarczego posiadającego zezwolenie,

§kontrolę, czy ma miejsce sprzedaż napojów alkoholowych osobom nieletnim i nietrzeźwym,

§kontrolę, czy zdarzają się w miejscu sprzedaży lub najbliższej okolicy zakłócenia porządku publicznego w związku ze sprzedażą napojów alkoholowych,

§kontrolę, czy miało miejsce wprowadzenie do sprzedaży napojów alkoholowych pochodzących z nielegalnych źródeł,

§kontrolę, czy sklepy na terenie Gminy Białe Błota prowadzą sprzedaż na kredyt lub pod zastaw,

§kontrolę, czy placówki handlujące alkoholem przestrzegają zakazu reklamy napojów alkoholowych.

Preliminarz Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Finansowanie realizacji zadań niniejszego programu będzie dokonywane zgodnie z art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w ramach środków pochodzących za wydane zezwolenia na korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, w związku z zagwarantowaniem na ten cel kwoty 340.400 złotych, który przedstawia się następująco z podziałem na zadania szczególne:

ZADANIA	KWOTA
realizacja programów profilaktycznych w przedszkolach, szkołach oraz innych placówkach zajmujących się profilaktyką na terenie gminy Białe Błota	3.000,00

zakup materiałów profilaktycznych, nagrody w konkursach o tematyce profilaktycznej	2.000,00
sporządzanie opinii do sądu w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, pokrycie kosztów postępowania procesowego	3.000,00
Szkolenia, udział w konferencjach, sympozjach dotyczących tematyki działalności profilaktycznej dla wszystkich osób realizujących zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	3.000,00
sporządzenie diagnozy uzależnień w Gminie Białe Błota	2.000,00
telefon zaufania Niebieska Linia	1.000,00
organizacja wypoczynku letniego z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży z terenu gminy Białe Błota pochodzących z rodzin dotkniętych nałogami, a w szczególności alkoholizmem	40.000,00
przedsięwzięcia promujące zdrowy styl życia bez nałogów	12.000,00
wspieranie działań na rzecz tworzenia warunków do powstania alternatywnych miejsc pozaszkolnych spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży z terenu gminy Białe Błota	7.000,00
doposażenie oraz zakup materiałów edukacyjnych dla placówek leczenia odwykowego, z których korzystali mieszkańcy gminy Białe Błota	1.000,00
wynagrodzenie + składki ZUS oraz Fundusz Pracy po stronie pracodawcy za udział w posiedzeniu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	35.000,00
finansowanie działalności Świetlicy Socjoterapeutycznej przy GOPS w Cielu	130.400,00
finansowanie działalności grupy terapeutycznej w Łochowie	3.000,00
finansowanie działalności grupy terapeutycznej w Lisim Ogonie	5.000,00
przeznaczenie środków na działalność Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego przy GOPS w Białych Błotach	18.000,00
organizowanie przez GOPS zimowisk, półkolonii i obozów z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych nałogami	25.000,00
rozszerzenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego (psychiatra, psycholog, radca prawny, terapeuta)	50.000,00

Gminna Komisja Rozwiązywania problemów Alkoholowych

1. zadania

· opiniowanie propozycji podejmowania działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w ramach realizacji Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Białe Błota,

· merytorycznego wsparcia realizacji Gminnego Programu profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

·opiniowania aktów prawnych wydawanych przez organy Gminy Białe Błota dotyczących przedmiotu działalności Komisji – w tym projektu Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz spraw związanych ze sprzedażą napojów alkoholowych,

·podejmowania czynności wobec osób nadużywających alkoholu, narkotyków i innych środków odurzających w przypadkach określonych w ustawie,

·opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w przedmiocie zgodności lokalizacji punktów sprzedaży z zasadami określonymi w uchwałach Rady Gminy oraz liczbą punktów sprzedaży,

·uczestniczenia w realizowanych przez organ wydający zezwolenia, czynnościach z zakresu kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia,

·komisja współpracuje z innymi podmiotami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania patologiom społecznym,

·czynny udział w Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Białe Błota oraz w organizowanych grupach roboczych.

2. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania problemów Alkoholowych

1) Wynagrodzenie członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za udział w jednym posiedzeniu wynosi:

§dla przewodniczącego – 20% minimalnego wynagrodzenia za pracę w roku 2018 określonego w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 września 2017 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2018 r. (Dz. U. 2017 r. poz. 1747),

2) dla członka – 14% minimalnego wynagrodzenia za pracę w roku 2018 określonego w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 września 2017 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2018 r. (Dz. U. 2017 r. poz. 1747).

3) W przypadku gdy członkiem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zostanie pracownik Urzędu Gminy Białe Błota od wynagrodzenia naliczana będzie składka emerytalna, rentowa, wypadkowa i na Fundusz Pracy po stronie pracodawcy.

4) Do podróży służbowych członków komisji stosuje się przepisy Rozporządzenia ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 grudnia 2013r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej, z tytułu podróży służbowej (Dz. U. 2013r. poz. 167).

